Kuntaliitto
Kommunförbundet

Kirjallinen asiantuntija-lausunto

Dnro 400/03/2017

10.5.2017

Eduskunnan ympäristövaliokunta
HE 43/2017 vp
YmV@eduskunta.fi

Kutsunne asiantuntijakuulemiseen ja asiantuntijalausuntopyyntönne 11.5.2017

HE 43/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden ympäristöä koskevien hallintoasioiden muutoksenhaku-säännösten tarkistamiseksi

Kuntaliitto kiittää kutsusta tulla kuultavaksi asiassa ja lausuu seuraavaa:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan ympäristöasioiden muutoksenhakua koskevaa sääntelyä uudistettavaksi siten, että muutoksenhaku hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttäisi valituslupaa. Muutos koskee ympäristönsuojelulain, maa-aineslain, vesilain, maankäyttö- ja rakennuslain sekä luonnonsuojelulain mukaisia asioita. Lisäksi ehdotetaan eräitä teknisluonteisia täsmennyksiä muun muassa ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain yhteiskäsittelysäännöksiin.

Kuntaliitto pitää yleisesti myönteisenä asiana valituslupajärjestelmän laajempaa käyttöön ottoa ja pitää perusteltuna tavoitteena kehittää korkeimman hallinto-oikeuden asemaa nykyistä enemmän hallintoa ja hallintotuomioistuimia ratkaisuillaan ohjaavan tuomioistuimen suuntaan. Oleellista oikeusturvan kannalta on varmistaa, että hallintotuomioistuimilla, tässä tapauksessa erityisesti Vaasan hallinto-oikeudella, on riittävät resurssit hoitaa niille asetettua tehtävää.

Maankäyttö- ja rakennuslakia on jo aiemmin uudistettu niin, että vuonna 2007 valituslupajärjestelmä otettiin käyttöön rakennuslupien, toimenpidelupien ja katusuunnitelmien osalta. Vuonna 2009 tuli voimaan lakiuudistus, jolla valituslupajärjestelmä laajennettiin koskemaan myös poikkeamispäätöksiä, suunnittelutarveratkaisuja ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella olevaa asemakaavaa. Esitetyllä muutoksella valituslupajärjestelmä laajennetaan MRL:ssa koskemaan lähes kaikkia asiaryhmiä, sekä otetaan käyttöön YSL:n MAL:n ja VL:n mukaisissa asioissa.

Ympäristöministeriön raportissa Muutoksenhaku maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa asioissa (19/2013) on muun muassa analysoitu hallintotuomioistuinten yleis- ja asemakaava-asioissa tekemiä ratkaisuja. Korkeimman hallinto-oikeuden osalta raportin tarkastelu koskee vuosia 2007–2011. Selvityksen mukaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen tehdyistä valituksista hylättiin 84 %. Hyväksyttyjen valitusten osuus kaikista valituksista oli noin 8 %. Tutkimatta jätettyjä valituksia tai sellaisia valituksia, joissa lausunnon antaminen raukesi, oli noin 7 % kaikista valituksista. Korkeimman hallinto-oikeuden työtilastot 2010-luvulta osoittavat, että esimerkiksi hallinto-oikeuksien kaavoja koskevien päätösten lopputulos on muuttunut tarkasteltavalla ajanjaksolla korkeimmassa hallinto-oikeudessa prosentuaalisesti harvoin. Tämä indikoi hallinto-oikeuksien vakiintuneesta laintulkintalinjasta kyseisessä asiassa.

Valituslupajärjestelmään siirtyminen ei merkitse muutoksenhakukieltoa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, vaan korkeimman hallinto-oikeuden on myönnettävä valituslupa, kun jokin hallinto-lainkäyttölain 13 §:n edellytyksistä on käsillä. Valituslupajärjestelmässä säilyy korkeimman hallinto-oikeuden mahdollisuus puuttua hallinto-oikeuden ratkaisuihin.

<u>Esityksen muutoksen vaikutuksista</u>

Kunnan viranomaisten näkökulmasta valituslupajärjestelmän käyttöön ottaminen saattaa vähentää hieman työmäärää, kun kunnan viranomaisilta pyydettävien lausuntojen määrä vähenee.

www.kunnat.net
www.kommunerna.net

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14,00530 Helsinki
PL 200, 00101 Helsinki
Puh. 09 7711,faksi 09 771 2291
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
Andra linjen 14,00530 Helsingfors
PB 200, 00101 Helsingfors
Tfn 09 7711, fax 09 771 2291
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Hallituksen esityksen vaikutusarvioinnissa on tuotu esiin se, että valituslupajärjestelmään siirtyminen ei merkittävästi lyhennä hankkeen viranomaismenettelyn kokonaiskäsittelyaikaa. Yksittäisen hankkeen kannalta ajallisesti vähäisellä nopeutumisella voi olla kuitenkin huomattavaa vaikutusta hankkeen toteuttamisen kannalta. Esitetyn muutoksen myötä hallinto-oikeuden päätös jäisi nykyistä useammin voimaan. Kuntalaisen kannalta valituslupajärjestelmän käyttöönotto voi yksittäistapauksissa merkitä myönteisiä tai kielteisiä vaikutuksia riippuen muutoksenhaun menestymisestä hallinto-oikeudessa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan eräitä kunnallisvalituksen alaisia asiaryhmiä siirrettäväksi valituslupajärjestelmän piiriin, kuten kaavapäätöksiä sekä päätöksiä, jotka koskevat kunnan ympäristönsuojelumääräysten tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä sekä erityislakien mukaisia taksapäätöksiä. Esitetyt muutokset eivät vaikuta kuntalaisten osallistumisoikeuksiin esimerkiksi kaavan laatimisvaiheessa tai vaikutusmahdollisuuksien varaamiseen ympäristönsuojelumääräyksiä laadittaessa, ja oikeusturvan toteutumista muutoksenhakuvaiheessa takaa valitusoikeus hallinto-oikeuteen sekä valitusluvan kautta mahdollinen muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Nelli Tikka
Lakimies
Suomen Kuntaliitto